

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Економіка та менеджмент:
перспективи розвитку**

**Экономика и менеджмент:
перспективы развития**

**Economics and management:
development perspectives**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 20 листопада 2014 року)

Суми
Сумський державний університет
2014

термінах проведення. Основні труднощі, які виникають у процесі здійснення інноваційної діяльності, пов'язані з обмеженістю власних коштів у вітчизняних підприємств і проблематичністю отримання фінансових ресурсів із зовнішніх джерел.

Виходячи із світового досвіду, при розробці та впровадженні інноваційної моделі розвитку економіки регіонів України, доцільно розраховувати на допомогу ТНК і міжнародних фінансово-кредитних установ; необхідно активізувати діяльність спільних підприємств, фінансово-промислових груп, науково-технологічних парків, технополісів, бізнес-інкубаторів та кластерів на території регіонів. Тільки великі об'єднання транснаціонального типу можуть освоїти найновітніші науково-технічні напрямки та знайти відповідні ніші на високотехнологічних ринках.

Таким чином, ефективне функціонування різноманітних інноваційних структур, застосування вдосконалених інструментів фінансування, форм, стимулів і взаємовідносин між суб'єктами господарювання, наявність адекватної інформації про світові науково-технічні досягнення та ефективне її використання в інтересах вітчизняного товаровиробника сприятимуть реалізації інноваційної стратегії та приведуть до формування високоефективної структури управління у контексті підвищення конкурентоспроможності економіки регіонів України.

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ПОВОДЖЕННЯ З ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ: КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД

Кривенко С.В., к.е.н., доцент

*Полтавський інститут бізнесу Міжнародного науково-технічного
університету імені академіка Ю. Бугая (Україна)*

У якості теоретичного підґрунтя для вирішення проблем поводження з твердими побутовими відходами доцільно використовувати: концепцію «зовнішніх ефектів», яка дозволяє розробити заходи, пов'язані з усуненням негативних екстерналій у сфері поводження з відходами; концепції енергетичної економіки, технічного детермінізму та «нульових відходів», на засадах яких слід обґрунтувати доцільність роздільного збирання і утилізації відходів; концепцію сталого розвитку суспільства, яка наголошує на необхідності збалансованого розвитку економічної, екологічної і соціальної систем та державного регулювання еколого-економічних процесів.

Аналіз економічних показників найбільш поширених методів переробки ТПВ дозволяє стверджувати, що найдорожчим способом є

сміттєспалювання. Значних економічних збитків завдає також традиційна для України технологія захоронення змішаних побутових відходів на звалищах і полігонах. Враховуючи те, що 50 % від загального числа звалищ в Україні вже вичерпали свій ресурс, 90 % цих об'єктів працюють в режимі перевантаження і не відповідають нормам екологічної безпеки, розміщення відходів на звалищах спричиняє виникнення багатьох негативних зовнішніх ефектів, зокрема, забруднення довкілля. Ігнорування зазначених збитків означає, що екстернальні витрати, пов'язані з наслідками забруднення довкілля відходами, перекладаються на майбутні покоління.

Підтвердженням неефективності діючих методів переробки є те, що традиційні методи переробки та утилізації ТПВ вичерпали себе як з економічних, так і екологічних позицій і тільки комплексний, науковий підхід, дозволяє створити сукупність взаємодоповнюючих сучасних технологій і просунутися на шляху вирішення цієї злободенної проблеми цивілізації. На сьогоднішній день сфера поводження з ТПВ в регіоні не має ознак системності, швидше за все вона являє собою безліч пов'язаних, але не ефективно діючих елементів. У зв'язку з цим доцільним є здійснення оцінки економічних збитків, спричинених забрудненням довкілля відходами, розміщеними на звалищах. На нашу думку, зазначені збитки необхідно враховувати на етапі планування витрат на поводження з твердими побутовими відходами під час розроблення місцевих і регіональних програм.

Управління поводженням з твердими побутовими відходами є економічно неефективним і не забезпечує захист населення і довкілля від шкідливого впливу відходів, що певним чином зумовлено відсутністю науково обгрунтованої регіональної стратегії поводження з твердими побутовими відходами. Алгоритм розробки відповідної стратегії передбачає: визначення стратегічних проблем, притаманних кожній складовій поводження з ТПВ, з урахуванням особливостей регіону та думки зацікавлених сторін; формулювання економічних, екологічних та соціальних стратегічних цілей щодо поводження з відходами; вибір індикаторів для вимірювання результативності стратегічного планування; розробку операційних цілей та заходів для їх досягнення.

До економічних стратегічних цілей слід віднести: ефективне використання коштів регіонів на поводження з ТПВ; мінімізацію економічних збитків, спричинених забрудненням довкілля внаслідок розміщення відходів на звалищах; отримання додаткових фінансових надходжень від продажу ресурсоцінних компонентів відходів. До соціальних стратегічних цілей необхідно віднести: надання власникам якісних послуг зі збирання та вивезення ТПВ; підвищення рівня екологічної культури населення у сфері поводження з відходами; створення додаткових робочих місць за рахунок розширення зайнятості населення у сфері поводження з

відходами; активна участь громади у процесах поводження з ТПВ. До екологічних стратегічних цілей слід віднести: запобігання забрудненню довкілля відходами; забезпечення утилізації усіх органічних відходів; забезпечення утилізації ресурсоцінних компонентів твердих побутових відходів.

В основу вибору державних регуляторів покладено еколого-економічну класифікацію твердих побутових відходів, що здійснюється з урахуванням ступеня негативного впливу відходів на довкілля та можливістю їх використання як вторинних ресурсів, що дозволить обирати ефективні економічні та адміністративні інструменти для вирішення цих проблем. Поєднання економічних регуляторів з адміністративними, застосування інституту юридичної відповідальності, та методів морального впливу на поведінку громадян за допомогою етичних норм та суспільної думки є оптимальним варіантом для здійснення ефективного державного регулювання у сфері поводження з відходами.

Таким чином, актуальною стає задача удосконалення системи управління сферою поводження з ТПВ, яка охоплює всі аспекти поводження з ТПВ: соціальні, економічні, технологічні, екологічні та нормативно-правові. У цьому зв'язку регіон може і повинен стати системоутворюючим «провідником» стратегії держави в даній сфері і забезпечити цілеспрямоване вирішення широкого спектру проблем, пов'язаних з обігом ТПВ.

КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОЕКОСИСТЕМ

Мареха І.С., к.е.н., асистент, **Катериніна М.П.**, студент
Сумський державний університет (Україна)

Наукова концепція сталого розвитку агроєкосистем обумовлена зростаючою потребою у екологічно чистих продовольчих ресурсах та сільськогосподарській сировині. Під сталим розвитком агроєкосистеми слід розуміти таке її економічне зростання, що спрямоване на ефективне вирішення найважливіших завдань життєзабезпечення суспільства без виснаження, деградації та забруднення навколишнього природного середовища та нанесення невідвортної шкоди природі.

Виникає необхідність подальшого розвитку ефективних форм управління земельними відносинами на основі управління земельними ресурсами через функції землі як природного ресурсу – основного національного багатства і капіталу – та оцінки їх взаємозв'язку з інвестиційним капіталом, що є важливою складовою економіки сталого розвитку.